

Wojciech Markiewicz, Wydział Ekonomiczny, Uniwersytet Gdański

INDIE JAKO GLOBALNA DESTYNACJA INWESTYCYJNA: STRUKTURA, ŹRÓDŁA I NIERÓWNOWAGI W NAPŁYWIE BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH

Abstrakt

W ostatnich dekadach Indie przeszły istotne zmiany gospodarcze, których jednym z kluczowych wymiarów był dynamiczny wzrost napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ). Celem niniejszego artykułu jest analiza źródeł pochodzenia kapitału, sektorowego i geograficznego rozmieszczenia inwestycji oraz ich roli w transformacji gospodarki Indii w latach 2000–2025. Na podstawie danych empirycznych wskazano, że największy napływ środków pochodził z takich krajów jak Mauritius, Singapur i Stany Zjednoczone, a inwestycje koncentrowały się głównie w sektorze usług i technologii informatycznych. Równocześnie analiza ukazuje silną koncentrację kapitału w kilku wybranych stanach, zwłaszcza na południowym zachodzie kraju. W artykule podjęto również próbę identyfikacji czynników sprzyjających inwestycjom oraz barier ograniczających ich bardziej równomierne rozmieszczenie, takich jak infrastruktura czy zróżnicowanie administracyjne. Praca stanowi przyczynek do zrozumienia roli BIZ w kształtowaniu regionalnych ścieżek rozwoju gospodarczego w Indiach.

Słowa kluczowe: Indie, Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne (BIZ), polityka inwestycyjna, wzrost gospodarczy, regionalne dysproporcje

Wprowadzenie

W ostatnich dekadach Indie przeszły dynamiczną transformację gospodarczą, której kluczowym etapem było otwarcie rynku na kapitał zagraniczny po liberalizacji gospodarki w latach 90. XX wieku.

Od tego momentu kraj ten przyciąga rosnące zainteresowanie inwestorów międzynarodowych, stając się istotnym miejscem alokacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ). Proces ten wywarł istotny wpływ na strukturę gospodarki Indii, przyspieszając rozwój wybranych sektorów, takich jak usługi, technologie informacyjne czy przemysł, oraz wpłynął na zróżnicowanie tempa rozwoju poszczególnych regionów.

Niniejszy artykuł analizuje źródła BIZ, ich sektorową i geograficzną dystrybucję w Indiach w latach 2000-2025 oraz wskazuje na główne determinanty i ograniczenia tego procesu. Szczególną uwagę poświęcono identyfikacji krajów, które w analizowanym okresie zainwestowały najwięcej kapitału w formie BIZ, oraz przedstawiono syntetyczną charakterystykę czterech stanów najsukcesyjniejszych przyciągających inwestycje zagraniczne.

W artykule omówiono również rolę poszczególnych czynników wpływających na dokonywanie BIZ oraz wskazano na zasadność dokonywania takich inwestycji.

Celem artykułu jest analiza źródeł pochodzenia kapitału, sektorowego i geograficznego rozmieszczenia inwestycji oraz ich roli w transformacji gospodarki Indii w latach 2000-2025.

Dzięki temu odbiorca zyskuje możliwość uzyskania pełniejszego obrazu sytuacji gospodarczej tego kraju, zamieszkiwanego przez ponad miliard ludzi.

W artykule postawiono trzy główne pytania badawcze:

1. Jakie kraje pełnią rolę głównych inwestorów zagranicznych w Indiach?
2. Czy istnieją sektory dominujące w strukturze napływu BIZ do Indii w ostatnich 25 latach?
3. Czy wszystkie stany w Indiach są jednakowymi beneficjentami napływu BIZ do kraju?

Zostały sformułowane następujące hipotezy badawcze:

H_1 : Istnieją kraje wyróżniające się pod kątem wielkości dokonywanych BIZ w Indiach.

H_2 : Istnieją sektory, które w znaczący sposób przyciągają BIZ w porównaniu z innymi.

H_3 : Niektóre stany wykazują wyższą skuteczność w przyciąganiu bezpośrednich inwestycji zagranicznych niż inne.

Niniejszy artykuł ma charakter opisowy i został opracowany na podstawie analizy dostępnej literatury przedmiotu oraz danych statystycznych. W pracy wykorzystano metodę przeglądu literatury, obejmującą publikacje naukowe, raporty organizacji międzynarodowych oraz artykuły branżowe dotyczące bezpośrednich inwestycji zagranicznych i ich wpływu na gospodarkę.

Analizie poddano zarówno dane jakościowe, jak i ilościowe, zaczerpnięte z wiarygodnych źródeł, takich jak raporty UNCTAD, OECD, Eurostat, *World Bank*, DPIIT¹, a także publikacje naukowe dostępne online. Informacje statystyczne zostały zebrane i zestawione w celu ukazania tendencji i zależności struktury napływu BIZ.

Dane wykorzystane do weryfikacji hipotez pochodzą z DPIIT. Przeprowadzono ich uporządkowanie i standaryzację, a następnie zaprezentowano je w formie sprzyjającej przejrzystości i łatwej interpretacji. Część wartości pobranych z raportów DPIIT została przekształcona na proporcje.

Zastosowane podejście umożliwiło syntetyczne ujęcie zagadnienia i wskazanie kluczowych determinant oraz form bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki rynku indyjskiego.

---

¹ Department for Promotion of Industry and Internal Trade (Ministry of Commerce and Industry).

1. Teoretyczne podstawy bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne to napływ środków pieniężnych do gospodarki osiągnięty przez przyciąganie inwestorów prywatnych i instytucjonalnych do inwestowania kapitału w granicach danego kraju. Może on być traktowany jako alternatywny wobec oszczędzania i kredytowania sposób finansowania projektów rozwojowych i biznesowych. Jego przewagą nad kredytem jest to, że nie ma potrzeby zwracania go wraz z oprocentowaniem. Ogólnie rzecz biorąc, istnieje silna dodatnia korelacja między BIZ a wielkością PKB².

Według Konferencji Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju (UNCTAD) bezpośrednia inwestycja zagraniczna to taki rodzaj inwestycji, który zakłada powstanie długoterminowej relacji i trwałego interesu oraz kontroli dokonywanej przez rezydenta jednej gospodarki (inwestor zagraniczny, spółka matka) w przedsiębiorstwo zlokalizowane w gospodarce innej niż gospodarka inwestora³.

Za występowanie trwałego interesu uznaje się sytuację, w której inwestor posiada bezpośredni lub pośredni (poprzez podmioty zależne) co najmniej 10% udział w akcjach zwyczajnych lub prawach do głosu, dla spółek notowanych lub ekwiwalent tych wartości dla spółek nienotowanych na giełdzie⁴.

Można rozróżnić dwa typy BIZ:

- inwestycje typu *greenfield*;
- inwestycje typu *brownfield*.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne mogą przyjmować formę utworzenia nowego przedsiębiorstwa za granicą lub otwarcia filii w kraju przyjmującym. Jest to inwestycja typu *greenfield*. Inwestorzy wybierają tę formę inwestycji, gdy chcą zachować najwyższy stopień kontroli nad powstającym przedsiębiorstwem. Innym typem BIZ są inwestycje typu *brownfield*, które przyjmują najczęściej formę transakcji fuzji i przejęć (M&A). Inwestycje typu *brownfield* polegają na transferze własności już ustanowionego przedsiębiorstwa do inwestora zza granicy. Do fuzji dochodzi, gdy łączące się przedsiębiorstwa tworzą nowy podmiot, przejęcie występuje, gdy podmiot nabywany jest całkowicie wchłaniany przez podmiot przejmujący⁵.

---

² S. Shalini, *The Role of Foreign Direct Investment (FDI) in India – An Overview*, „International Journal of Research and Analytical Reviews”, 2020, vol. 7, no. 1, p. 91–100.

³ *Methodological note: World Investment Report 2022*, https://unctad.org/system/files/official-document/wir2022_chMethodNote_en.pdf (dostęp: 05.05.2025).

⁴ *Glossary: Foreign direct investment (FDI)*, [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Foreign_direct_investment_\(FDI\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Foreign_direct_investment_(FDI)) (dostęp: 05.05.2025).

⁵ *Types of investment (Access2Markets portal)*, <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/types-investment/> (dostęp: 05.05.2025).

Inną od BIZ formą inwestycji w kraju goszczącym są inwestycje portfelowe. Realizowane są one głównie za pośrednictwem giełd papierów wartościowych, gdzie zagraniczni inwestorzy indywidualni i instytucjonalni nabywają papiery wartościowe notowanych przedsiębiorstw (nie przekraczając przy tym 10% wszystkich akcji danego podmiotu). Ten typ inwestycji nie jest nastawiony na powstanie długoterminowej relacji między inwestorami a spółką. Inwestycje portfelowe ze swojej natury są nastawione na realizację zysku wynikającego ze zmian kursu akcji lub wypłat dywidendy w krótkim terminie. Podlegają one większym wahaniom w czasie niż BIZ. Głównym źródłem inwestycji portfelowych w Indiach są Zagraniczni Inwestorzy Instytucjonalni (FIIs)⁶.

Jedną z najbardziej rozpoznawalnych prac dotyczących BIZ sformułował John Dunning (1977, 1981). Dzięki swoim rozważaniom spopularyzował teorię znaną szerzej w literaturze anglojęzycznej jako *Eclectic Paradigm* – paradygmat eklektyczny Dunninga. Kładzie ona nacisk na występowanie trzech głównych czynników tłumaczących sens stojący za dokonywaniem inwestycji zagranicznych. W polskiej literaturze znany szerzej Paradygmat OLI skupia się na trzech rodzajach przewag – przewagach własnościowych (ang. *Ownership Advantages*), przewagach lokalizacyjnych (ang. *Locational Advantages*) oraz przewagach internalizacji (ang. *Internalization Activities*)⁷.

Przewagi własnościowe to wszystkie przewagi specyficzne dla danego przedsiębiorstwa, takie jak rozpoznawalność jego marki, renoma, działalność marketingowa, doświadczenie kadry zarządzającej oraz wykwalifikowany kapitał ludzki. Do przewag własnościowych (*ownership*) należą również posiadane przez przedsiębiorstwo patenty, technologie produkcyjne oraz inne korzyści związane z posiadaniem i rozwijaniem produktu oraz wydatkami poczynionymi na badania i rozwój (R&D).

Wykorzystywanie przewagi lokalizacyjnej będzie różnić się w zależności od specyfiki przedsiębiorstwa i branży w jakiej operuje. Można do nich zaliczyć wielkość rynku zbytu, niższe koszty produkcji, rozwiniętą infrastrukturę oraz inne przewagi specyficzne dla konkretnej lokalizacji, jak występowanie surowców naturalnych, bliskość szlaków transportowych itd.

---

⁶ *EU trade relations with India. Facts, figures and latest developments*, https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/india_en/ (dostęp: 05.05.2025).

⁷ D. Ghosh, *Foreign Direct Investment in India: An Analysis*, „International Journal of Humanities & Social Science Studies”, 2014, vol. 1 issue 2, p. 69-75.

Przewagi internalizacji wynikają z ustalenia przez spółkę, że bardziej opłacalne będzie zatrzymanie swoich przewag konkurencyjnych dla siebie, niż odsprzedawanie ich podmiotom trzecim.

Kraj przyjmujący BIZ również czerpie z nich korzyści. Zagraniczne przedsiębiorstwa często inwestują w treningi i programy rozwoju umiejętności dla pracowników. Dochodzi do transferu zaawansowanej technologii do kraju goszczącego, której wytworzenie bez BIZ zajęłoby znacznie więcej czasu. Oprócz transferu nowoczesnej technologii dochodzi do równie ważnego przeniesienia najwyższych standardów i dobrych praktyk prowadzenia przedsiębiorstwa.

Większość krajów rozwijających się charakteryzuje niski poziom dochodu oraz akumulacji kapitału. W związku z tym przepływy kapitału do tych gospodarek stały się warunkiem przyspieszenia rozwoju takich gospodarek. W zasadzie każdy rozwijający się kraj wypracowuje metody na przyciąganie większych ilości dodatkowego kapitału w postaci BIZ⁸.

Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne są postrzegane jako środek do zrównoważenia niedostatku rodzimego kapitału potrzebnego do sprostania wymaganym celom rozwojowym, odgrywają kluczową rolę w napędzaniu ekonomicznego progresu poprzez zwiększanie wzrostu gospodarczego, zatrudnienia, rozwoju technologii, infrastruktury i zwiększaniu konkurencyjności. Jednocześnie przyspieszają integrację globalnej gospodarki i zwiększają jej stabilność⁹.

Lokalizacja BIZ jest kształtowana przez zestaw specyficznych determinant, które wpływają na decyzje inwestorów zagranicznych. Jednymi z kluczowych elementów determinujących atrakcyjność lokalizacji pod BIZ jest rozwinięta infrastruktura i HR, niska stopa inflacji, stabilny wzrost gospodarczy oraz zdolności instytucji do sprawnego rozwiązywania spraw¹⁰.

N. Bayraktar (2013) wykazał, że w przypadku przepływów pieniężnych z krajów rozwiniętych do rozwijających się istotnym czynnikiem jest wskaźnik łatwości prowadzenia biznesu (ang. *ease of doing business indicator*)¹¹. Był on opracowany przez Bank Światowy

---

⁸ V. S. Kumar, *An Analysis of Foreign Direct Investment in India*, „Asian Basics and Applied Research Journal”, 2021, vol. 4, no. 2, p. 95-102.

⁹ Y. Beri, *Role of Foreign Direct Investment (FDI) in the Development of Indian Economy*, „International Journal of Architecture, Engineering and Construction”, 2023, vol. 12, no. 3, p. 269-282.

¹⁰ T. Kinda, *On the Drivers of FDI and Portfolio Investment: A Simultaneous Equations Approach*, „International Economic Journal” 2012, vol. 26, no. 1, p. 1–22.

¹¹ N. Bayraktar, *Foreign Direct Investment and Investment Climate*, „Procedia Economics and Finance”, 2013, vol. 5, no. 1, p.83-92.

i zawierał w sobie 10 parametrów: zakładanie przedsiębiorstwa, uzyskiwanie pozwoleń na budowę, dostępność elektryczności, rejestrowanie własności, uzyskiwanie kredytowania, ochrona małych inwestorów, skomplikowanie systemu podatkowego, otwartość na handel zagraniczny, poręczanie umów oraz rozwiązywanie przedsiębiorstwa w przypadku ogłoszenia upadłości¹².

W 2021 roku po stwierdzeniu nieprawidłowości w danych Bank Światowy zaprzestał publikowania raportu i rozpoczął procedurę wewnętrznego audytu mającą na celu ich przegląd i analizę metodologii¹³. W 2024 roku ukazało się pierwsze wydanie raportu *Business Ready (B-READY)*, który w praktyce zastąpił wskaźnik łatwości prowadzenia biznesu. *B-READY* opiera się 10 parametrów jak poprzedni raport, rozszerza jednak zakres poszczególnych parametrów oraz sposób pozyskiwania danych¹⁴.

Do innych czynników wymienianych w literaturze jako mające istotny wpływ na atrakcyjność danej gospodarki pod kątem przyciągania BIZ należą między innymi: zwolnienia podatkowe i subsydia, obecność dużej liczby wykwalifikowanej i niewykwalifikowanej siły roboczej oraz jej koszty, występowanie zasobów naturalnych, wielkość rynku, otwartość na handel, stabilność polityki gospodarczej, realny kurs walutowy i stopa procentowa¹⁵.

Niniejszy artykuł wypełnia lukę badawczą występującą w polskiej literaturze przedmiotu, prezentując analizę napływu kapitału zagranicznego do poszczególnych stanów Indii w ostatnich 25 latach oraz identyfikując główne sektory, w które inwestorzy lokowali swoje środki.

2. Realizacja bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Indiach

W ciągu ostatnich kilku lat rząd Indii dołożył starań, aby ułatwić inwestorom zagranicznym formalne działanie. Ogólnie rzecz biorąc, podmioty chcące zainwestować swoje pieniądze w Indiach mogą to zrobić na jeden z trzech sposobów: drogą automatyczną, drogą rządową lub drogą mieszaną¹⁶.

Droga automatyczna oznacza sposób, w którym inwestycja dokonywana jest przez osobę zamieszkałą poza Indiami. Nie wymaga ona uprzedniej zgody Banku Rezerw Indii lub

---

¹² M.I. Khan, A. Banerji, *Study of Drivers, Impact, and Pattern of Foreign Direct Investment in India*, „The Journal of Developing Areas”, 2014, vol. 48, no. 4, p. 327-348.

¹³ *World Bank Group to Discontinue Doing Business Report*, <https://www.worldbank.org/en/news/statement/2021/09/16/world-bank-group-to-discontinue-doing-business-report>, (dostęp: 10.09.2025).

¹⁴ *B-READY 2024 is now release*, <https://www.worldbank.org/en/businessready>, (dostęp: 10.09.2025).

¹⁵ Shalini, *op. cit.*, s. 4.

¹⁶ Ministry of Commerce & Industry (Government of India), *2023 Year End Review for Department for Promotion of Industry and Internal Trade*, <https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1990377/> (dostęp: 05.05.2024).

Rządu Centralnego. Dążąc do poprawy klimatu inwestycyjnego, rząd wdrożył liczne rozwiązania polityczne, które pozwalają na automatyczne dopuszczenie BIZ w znacznej części sektorów.

Droga rządowa oznacza sposób, w który inwestycja dokonywana przez osobę zamieszkałą poza Indiami, zamieszkałą w jednym z sąsiednich hrabstw lub podmiot dokonujący obecnie lub który dokonywał w przeszłości inwestycji w krajach sąsiednich wymaga uprzedniej zgody Banku Rezerw Indii lub Rządu Centralnego. W niektórych przypadkach stosuje się podejście mieszane. W takich przypadkach inwestowanie w niektóre sektory jest możliwe bez większych pozwoleń tylko do określonych poziomów udziałów w spółce, a inwestowanie w udziały o większej wartości jest możliwe na żądanie z wykorzystaniem drogi rządowej i uzyskaniem dodatkowych pozwoleń.

Istnieją również działalności, w których dokonywanie BIZ jest zabronione, takie jak: prowadzenie loterii, działalność hazardowa i zakłady bukmacherskie, w tym kasyna i fundusze Chit (rodzaj rotacyjnego systemu stowarzyszeń oszczędnościowych i kredytowych praktykowany w Indiach, Bangladeszu, Sri Lance, Pakistanie i innych krajach azjatyckich). Do innych zabronionych działalności należy również prowadzenie przedsiębiorstwa typu Nidhi (rodzaj przedsiębiorstw w indyjskim sektorze finansów niebankowych, która pożyczka pieniądze i udziela pożyczek swoim członkom), obrót zbywalnymi prawami do zabudowy (ang. *Transferable Development Rights* – TDR – mechanizm kompensaty dla właścicieli ziemskich objętych restrykcjami dotyczącymi zabudowy), inwestowanie w nieruchomości lub konkretne inwestycje deweloperskie, produkcja cygar, cygar z obciętymi końcami, cygaretek, papierosów z tytoniu lub substytutem tytoniu oraz wykonywanie działalności niedostępnej dla inwestorów prywatnych, takiej jak: energia atomowa i działalność kolejowa¹⁷.

3. Źródła bezpośrednich inwestycji zagranicznych i główni partnerzy handlowi Indii

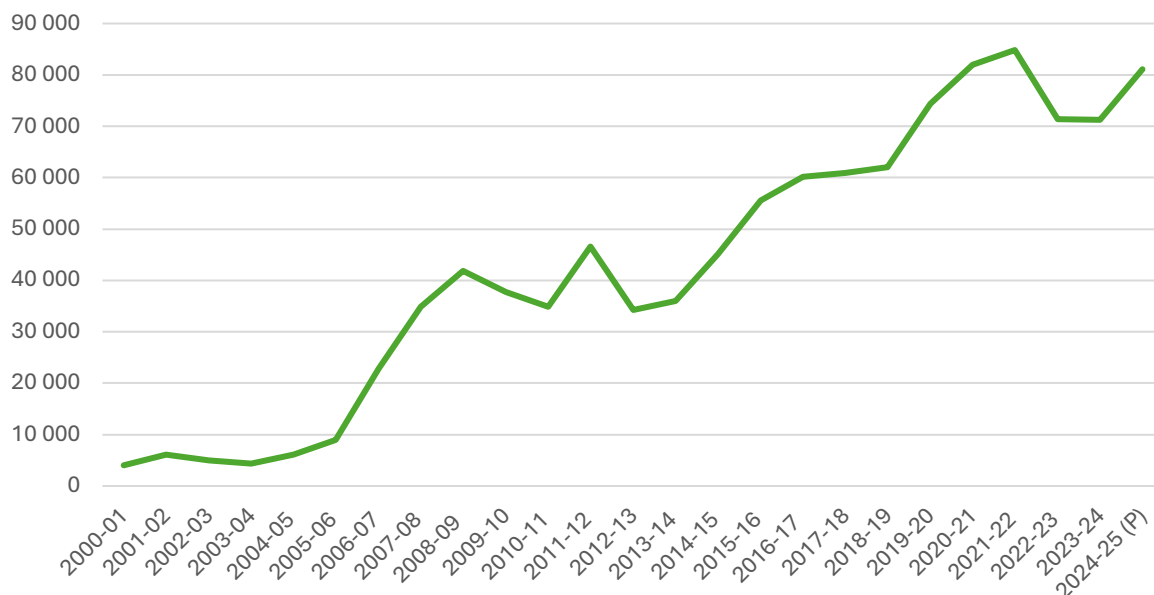
W ostatnich latach Indie przyciągają uwagę na arenie międzynarodowej jako wschodząca potęga. Dzięki szybko rosnącemu PKB i transformacyjnej polityce gospodarczej, Indie stają się kluczowym graczem na arenie międzynarodowej. Kraj jest czwartą co do wielkości gospodarką na świecie i oczekuje się, że w ciągu najbliższych 10 lat stanie się trzecią co do wielkości gospodarką pod względem PKB na świecie¹⁸.

---

¹⁷ *Consolidated FDI Policy*, Department for Promotion of Industry and Internal Trade, Ministry of Commerce and Industry (Government of India), DPIIT File No. 5(2), 2020.

¹⁸ *Gross domestic product (GDP) of G20 countries in 2022, with a projection for 2027*, <https://www.statista.com/statistics/722944/g20-country-gdp-levels/> (dostęp: 05.05.2024).

Bardziej optymistyczne wielkości wzrostu gospodarki są notowane po roku 2000. Dzięki stałemu wzrostowi PKB przekraczającemu światową średnią, Indie ugruntowały swój status jako jednej z najszybciej rozwijających się gospodarek na świecie. Osiągnęły średnioroczny wzrost na poziomie 6,32% w latach 2004-2022¹⁹.

Rysunek 1. Wielkość BIZ w Indiach w latach 2001-2025 (w milionach USD)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z DPIIT, <https://dpiit.gov.in/publications/fdi-statistics> (dostęp: 19.06.2025).

Atrakcyjność Indii jako miejsca do inwestowania gwałtownie wzrosła, przyciągając znaczne bezpośrednie inwestycje zagraniczne w różnych sektorach. Wysiłki rządu mające na celu złagodzenie przepisów, poprawę infrastruktury i usprawnienie procesów biznesowych wzmocniły zaufanie inwestorów, prowadząc do gwałtownego napływu BIZ. Ten napływ inwestycji zagranicznych nie tylko sprowadził kapitał do gospodarki, ale także ułatwił transfer technologii i wymianę wiedzy, sprzyjając zrównoważonemu rozwojowi²⁰.

¹⁹ *India GDP Growth Rate 1960–2024*, <https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/IND/india/gdp-growth-rate>: (dostęp: 05.05.2024).

²⁰ S.R. Behera, P. Dua, B. Goldar, *Foreign direct investment and technology spillover: Evidence across Indian manufacturing industries*, „The Singapore Economic Review”, 2012, vol. 57, no. 2.

Tabela 1. Dziesięć krajów dokonujących najwięcej BIZ w Indiach w ostatnich pięciu latach (w milionach USD)

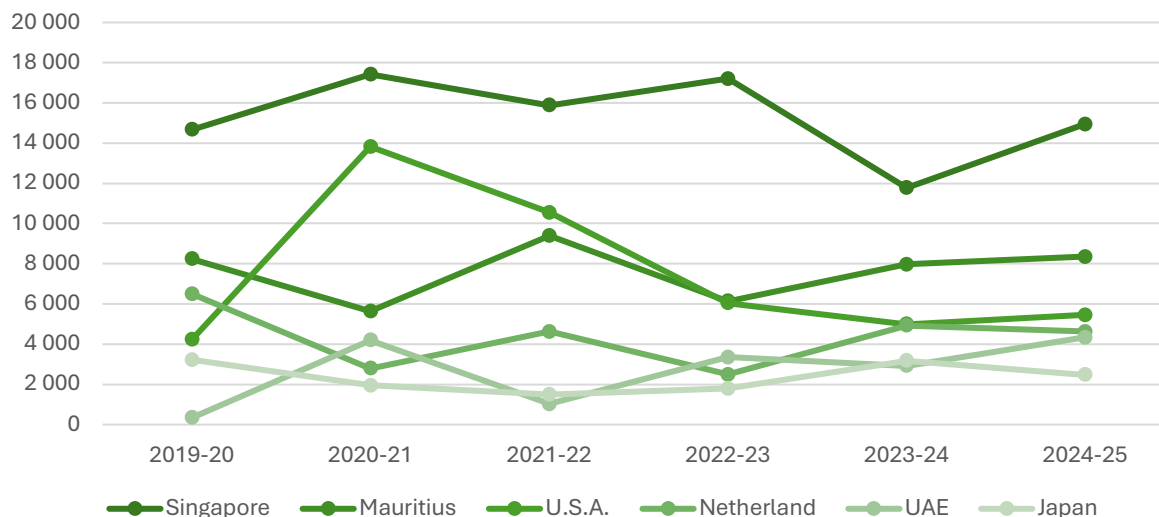
	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25
Singapore	14 671	17 419	15 878	17 203	11 774	14 942
Mauritius	8 241	5 639	9 392	6 134	7 970	8 344
U.S.A.	4 223	13 823	10 549	6 044	4 998	5 457
Netherland	6 500	2 789	4 620	2 498	4 924	4 620
UAE	339	4 203	1 032	3 353	2 924	4 345
Japan	3 226	1 950	1 494	1 798	3 177	2 478
Cayman Islands	3 702	2 799	3 818	772	342	371
UK	1 422	2 116	1 657	1 738	1 216	795
Cyprus	879	386	233	1 277	806	1 203
Germany	488	667	728	547	505	469

Źródło: Opracowanie własna na podstawie danych z DPIIT, <https://dpiit.gov.in/publications/fdi-statistics> (dostęp: 19.06.2025).

Wielkość BIZ w Indiach na przestrzeni ostatnich 10 lat podwoiła się wzrastając z poziomu 40 mld USD rocznie do poziomu 80 mld USD w latach 2024-2025. Wzrost prezentuje się jeszcze bardziej imponująco, jeśli obecną wielkość całkowitych BIZ w Indiach porówna się do wielkości napływu kapitału zagranicznego do subkontynentu z początku milenium. 81 mld USD całkowitych BIZ w latach 2024-2025 to ponad dwudziestokrotność wartości BIZ z lat 2000-2001. BIZ odegrały istotną rolę we wzroście gospodarczym i rozwoju Indii.²¹

Na przestrzeni ostatnich lat jako główne źródła BIZ wyróżniło się kilka gospodarek: Singapur, Mauritius, USA, Niderlandy, Zjednoczone Emiraty Arabskie oraz Japonia (Rysunek 2). BIZ pochodzące z Singapuru stanowią znaczną część całkowitego napływu kapitału do Indii w ostatnich pięciu latach, przewyższając niemal dwukrotnie wartość inwestycji dokonanych w tym okresie przez podmioty z Mauritiusa (Tabela 1).

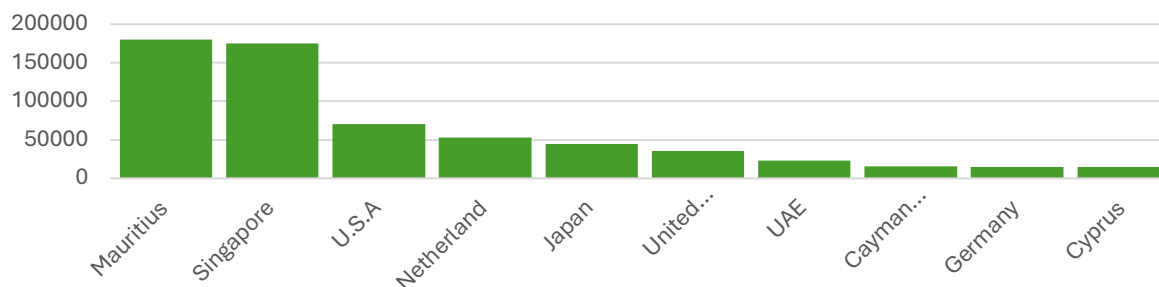
²¹ M.S. Hameedu, *Foreign Direct Investment, the Indian scenario*, „International Journal of Scientific and Research Publications”, 2015, vol. 4 issue 2, p. 1-5.

Rysunek 2. Pięć krajów dokonujących najwięcej BIZ w Indiach w ostatnich pięciu latach (w milionach USD)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z DPIIT, <https://dpiit.gov.in/publications/fdi-statistics> (dostęp: 19.06.2025).

Po wydłużeniu perspektywy analizy do ostatnich 25 lat, dostrzegalne staje się, że głównym źródłem napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych są podmioty i obywatele Mauritiusa, zaraz po tym gospodarką dokonującą najwięcej BIZ w Indiach jest Singapur, na trzecim miejscu plasują się Stany Zjednoczone z inwestycjami odpowiadającymi wartości około jednej trzeciej skumulowanych inwestycji dokonanych za pośrednictwem Mauritiusa (Rysunek 3).

Rysunek 3. Skumulowane BIZ w Indiach w latach 2000-2025, z podziałem na gospodarki dokonujące inwestycji (w milionach USD)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych DPIIT, <https://dpiit.gov.in/publications/fdi-statistics> (dostęp: 29.06.2025).

Zarówno dane ilościowe, jak i obserwowane trendy długookresowe potwierdzają, że te trzy kraje – Mauritius, Singapur i Stany Zjednoczone - wyróżniają się szczególnie pod kątem wielkości dokonywanych bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Indiach, potwierdzając tym samym hipotezę o istnieniu krajów wyróżniających się pod kątem dokonywanych BIZ w Indiach.

Rosnącemu znaczeniu gospodarczemu Indii towarzyszy coraz bardziej asertywna rola w organizacjach międzynarodowych. Jako jedna z najważniejszych gospodarek rozwijających się, Indie są orędownikiem inicjatyw mających na celu wspieranie wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu (ang. *inclusive growth*), czyli takiego, w którym tempo wzrostu PKB idzie w parze ze zmniejszaniem ubóstwa i nierówności. Jej przywództwo na forach, takich jak G20 i BRICS, odzwierciedla jej rosnący wpływ i zaangażowanie w kształtowanie globalnego krajobrazu gospodarczego²².

Wzrost Indii jako potęgi gospodarczej jest związany z ich rozległą siecią partnerstw handlowych w Azji i poza nią. W dalszej części artykułu została przedstawiona dynamika partnerstw Indii, koncentrując się na kluczowych graczach regionalnych, takich jak: Chiny, Japonia i Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN)²³.

Chiny pozostają największym partnerem handlowym Indii, przekraczając 100 miliardów dolarów w handlu dwustronnym w 2022 roku. Istnieje jednak znaczna nierównowaga handlowa. Udział Chin w imporcie Indii jest większy niż w eksporcie. Ta nierównowaga budzi obawy o deficyt handlowy Indii i potencjalną zależność od Chin w zakresie kluczowych towarów²⁴.

Japonia dysponująca zaawansowaną wiedzą technologiczną oraz Indie posiadające rozległy rynek konsumencki, stwarzają warunki do wzajemnie korzystnej wymiany handlowej. Trwają negocjacje w sprawie dwustronnej umowy o wolnym handlu (FTA), co może jeszcze bardziej wzmocnić więzi gospodarcze i zachęcić do inwestycji²⁵.

Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) stało się kluczowym partnerem handlowym Indii, przekraczając 130 miliardów dolarów w handlu dwustronnym w 2022 roku. Udział Indii w regionalnych umowach handlowych (RTA), takich jak umowa

---

²² A.G. Shaji, *Evaluating India's Economic Growth: Challenges and Opportunities on the Path to 5 Trillion Dollars*, „Partners Universal International Innovation Journal (PUIIJ)”, 2023, vol. 1, issue 6, p. 85-109.

²³ N. Banik, M. Kim, *India-ASEAN Trade Relations: Examining the Trends and Identifying the Potential*, „Global Business Review”, 2020, vol. 25, issue 2, <https://doi.org/10.1177/0972150920953546>.

²⁴ *Trade and Economic Relations*, https://www.eoibeijing.gov.in/eoibeijing_pages/MjQ/ (dostęp: 15.07.2025).

²⁵ K. Gaurav, N. Bharti, *Some Common Lessons from Uncommon FTAs*, „South Asia Economic Journal”, 2019, vol. 20, issue 1, p. 138-157.

o wolnym handlu ASEAN-Indie (AIFTA) i Regionalne Kompleksowe Partnerstwo Gospodarcze (RCEP), ma na celu ułatwienie liberalizacji handlu i integracji gospodarczej w regionie²⁶.

Stany Zjednoczone Ameryki, coraz istotniejszy partner strategiczny Indii, odnotowały w 2022 r. dwustronną wymianę handlową przekraczającą 191 mld USD.²⁷ Trwają negocjacje w sprawie kompleksowej umowy o wolnym handlu (FTA) z Unią Europejską (trzecim co do wielkości partnerem handlowym Indii), która może przyczynić się do pobudzenia współpracy handlowej i gospodarczej. Udział Indii w umowach handlowych ma na celu zmniejszenie barier handlowych, zwiększenie dostępu do rynku i przyciągnięcie inwestycji zagranicznych. Nadal jednak istnieją wyzwania w postaci barier pozataryfowych, skomplikowanych przepisów i norm, które utrudniają przepływy handlowe. Ponadto obawy związane z utratą miejsc pracy i wpływem zagranicznej konkurencji na przemysł krajowy mogą powodować opór wobec daleko idącej liberalizacji handlu²⁸.

2024 rok pod kątem wielkości eksportu Indii charakteryzował się wyznaczeniem nowych historycznych maksimów. Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat eksport zanotował 67% wzrost (z poziomu 466 mld USD do poziomu 778 mld USD). Za 56% wartości eksportu za rok 2024 odpowiada eksport dóbr, pozostałe 44% stanowi eksport usług. Pięć kluczowych kierunków eksportu produkcji z Indii to: Stany Zjednoczone, ZEA, Holandia, Chiny i Singapur²⁹. Pięć kluczowych źródeł importu do Indii to: Chiny, Rosja, ZEA, USA i Arabia Saudyjska³⁰.

Najważniejsze produkty eksportu Indii to: paliwa kopalne, produkty destylacji, elektronika oraz części do wyrobu elektroniki, maszyny, reaktory jądrowe, bojler, perły, kamienie szlachetne, metale, produkty farmaceutyczne, pojazdy inne niż kolejowe oraz chemia organiczna, odpowiadają niemal za 50% eksportu subkontynentu. Główne produkty importowane do Indii to analogicznie: paliwa kopalne, oleje, produkty destylacji, perły, kamienie szlachetne, metale, elektronika oraz części do wyrobu elektroniki, maszyny, reaktory jądrowe, bojler oraz chemia organiczna. Dane te pokazują, że znaczna część hinduskiej

---

²⁶ *India participates in 20th ASEAN-India Economic Ministers' Meeting in Semarang, Indonesia*, <https://pib.gov.in/PressReleaseFramePage.aspx?PRID=1950902/> (dostęp: 05.05.2024).

²⁷ *India Country Commercial Guide*, <https://www.trade.gov/knowledge-product/exporting-india-market-overview/> (dostęp: 17.07.2025).

²⁸ *EU-India Free Trade Agreement, Investment Protection Agreement and Geographical Indications Agreement*, https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/india/eu-india-agreements_en/ (dostęp: 15.07.2025).

²⁹ *India's Exports Reach Historic Heights*, <https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2098447/> (dostęp: 15.04.2025).

³⁰ *India: Historical Data*, <https://oec.world/en/profile/country/ind/> (dostęp: 15.04.2025).

gospodarki opiera się na zakupie, modyfikacji i dalszej odsprzedaży towarów lub jak w przypadku paliw kopalnych również dystrybucja ich w niezmienionej formie, która nasiliła się po wybuchu konfliktu na Ukrainie w 2022 roku. W 2024, podobnie jak w poprzednich latach, Indie zanotowały deficyt handlowy, który wynosił 263 mld USD³¹.

Pomimo wyzwań, wynikających głównie z części systemu regulacyjnego, zaangażowanie Indii w globalny system handlu stwarza znaczące możliwości. Zwiększona wymiana handlowa może prowadzić do wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy, postępu technologicznego i redukcji ubóstwa, które są najważniejszymi celami Indii w ich strategii na 2030 r.³²

Podsumowując, stosunki handlowe odgrywają kluczową rolę w stymulowaniu wzrostu gospodarczego Indii. Rozwinięta sieć powiązań handlowych w Azji, obecność w strukturach BRICS, aktywne negocjacje nowych porozumień oraz ogromny, bogacący się rynek konsumencki w kraju umacniają pozycję Indii jako kluczowego gracza globalnego rynku.

Postępujące otwieranie gospodarki na światowe rynki stawia Indie przed pewnymi wyzwaniami. Konkurencja ze strony ugruntowanej dominacji Chin w sektorach takich jak produkcja sprawia, że innowacje i dywersyfikacja są kluczowymi czynnikami dla Indii w celu skutecznego konkurowania. Nieodpowiednia infrastruktura w transporcie, logistyce i zaopatrzeniu w energię zmniejsza potencjał ekonomiczny poprzez wzrost kosztów i ograniczenie łączności. Ponadto radzenie sobie z rosnącymi napięciami handlowymi między głównymi gospodarkami, takimi jak USA i Chiny, wymaga strategicznych działań w celu zmaksymalizowania korzyści gospodarczych³³.

Pomimo tych wyzwań Indie mają obiecujące możliwości. Młoda i rosnąca populacja tego kraju oferuje potencjalną dywidendę demograficzną, jeśli zostanie odpowiednio wykwalifikowana i zatrudniona, co w znacznym stopniu przyczyni się do przyszłego wzrostu i innowacji. Wykwalifikowany kapitał ludzki w sektorze technologicznym umożliwi Indiom czerpanie korzyści z transformacji cyfrowej i przyczyni się do zwiększenia innowacyjności. Dzięki dużemu rynkowi krajowemu, rosnącej wydajności pracy i poprawiającej się infrastrukturze, Indie mają potencjał, aby stać się głównym ośrodkiem produkcyjnym, przyciągającym inwestycje zagraniczne i dywersyfikującym gospodarkę. Co więcej,

---

³¹ *Harmonized Classification of Commodities*, https://tradestat.commerce.gov.in/meidb/commoditywise_import/ (dostęp: 17.07.2025).

³² *India's turning point: An economic agenda to spur growth and jobs*, <https://www.mckinsey.com/featured-insights/india/indias-turning-point-an-economic-agenda-to-spur-growth-and-jobs#/> (dostęp: 17.07.2025).

³³ V. Katti, K. Arora, *US-China Trade War, Opportunities for India*, „Global Trade and Customs Journal”, 2020, vol.15 issue 1, p. 553-579.

ugruntowany sektor usług w Indiach, w szczególności w zakresie IT i BPO (*Business Process Outsourcing*), będą napędzać gospodarkę tego kraju w stronę pozycji światowego lidera poprzez dalsze wspieranie innowacji i podnoszenie kwalifikacji siły roboczej.³⁴

To, czy i w jakim stopniu gospodarka Indii będzie w stanie poradzić sobie z obecnie istniejącymi wyzwaniami, oraz to, jak wykorzysta i będzie budować swoje przewagi, zależy w dużej mierze od prawidłowego zarządzania i reform administracyjnych, które zmieniają otoczenie gospodarcze w Indiach. Wspierając wykwalifikowaną siłę roboczą, inwestując w rozwój infrastruktury, wykorzystując postęp technologiczny oraz pełny potencjał różnorodnych sektorów, Indie mogą poruszać się w złożonym środowisku globalnym i mają szansę stać się wiodącą potęgą gospodarczą³⁵.

4. Sektory przyciągające bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Skoordynowane wysiłki na rzecz liberalizacji rynków, wspierania innowacji i inwestowania w kluczowe sektory pozwoliły Indiom zaistnieć na światowej scenie gospodarczej. Na nadchodzące lata rząd Indii postawił sobie ambitny cel rocznego wzrostu PKB na poziomie 8%³⁶.

Kilka sektorów odegrało kluczową rolę we wzroście gospodarczym tego kraju. Sektor IT i technologiczny, napędzany przez wykwalifikowanych specjalistów i sprzyjające środowisko biznesowe, stały się istotnym czynnikiem wzrostu gospodarczego Indii. Ponadto sektor produkcyjny był świadkiem znacznej ekspansji, wykorzystując ogromne zasoby i wykwalifikowaną siłę roboczą Indii do napędzania produkcji i eksportu³⁷.

Indie przyciągają zagranicznych inwestorów w związku z rosnącą siłą nabywczą mieszkańców, zwiększającym się konsumpcjonizmem oraz możliwościami proliferacji marek³⁸. Jak przedstawiono na rysunku 4. najwięcej BIZ w Indiach było dokonanych w sektor usług, który odpowiada za 16,3% wszystkich BIZ, które napłynęły na subkontynent w okresie od 2000 roku do 2025. Sektor usług wraz sektorem oprogramowania i sprzętu komputerowego

---

³⁴ *India's Opportunity to Become a Global Manufacturing Hub*, 2021, <https://www.weforum.org/press/2021/08/india-s-opportunity-to-become-a-globalmanufacturing-hub/> (dostęp: 05.05.2024).

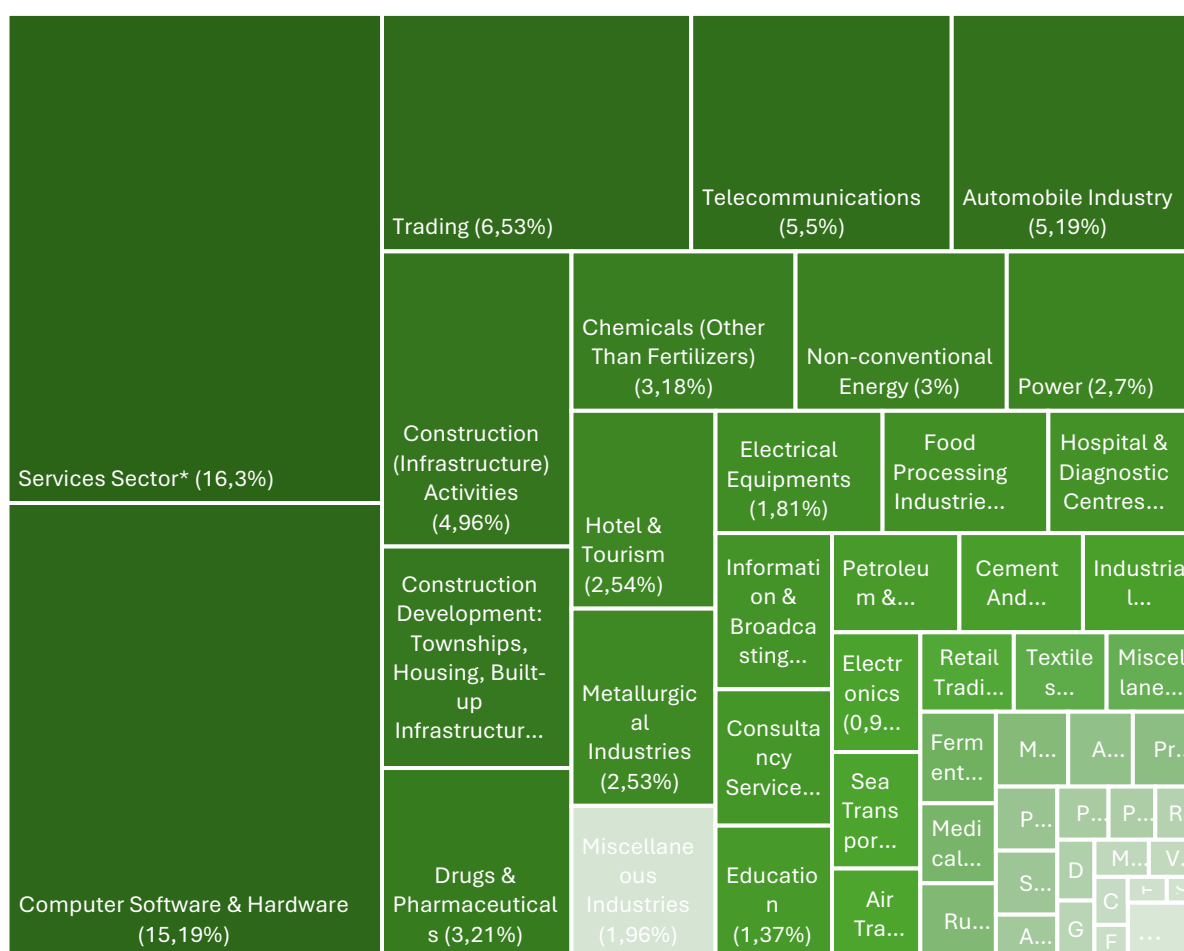
³⁵ *India Country Economic Memorandum: Becoming a High-Income Economy in a Generation*, <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099041725065526364/pdf/P507910-a6f50415-2a46-4c64-a254-299c4abc801d.pdf/> (dostęp: 15.07.2025).

³⁶ Shaji, *op.cit.*, s.11.

³⁷ *Future Momentum: Technology's Role in India's Manufacturing Transformation*, <https://www.mycii.in/KmResourceApplication/80454.TechnologysRoleinIndiasManufacturingTransformation.pdf/> (dostęp: 17.07.2025).

³⁸ S. Bhattacheryay, *Foreign Direct Investment in India Opportunities and Challenges*, „International Journal of Asian Business and Information Management”, 2018, vol. 9, issue 4, p. 1-20.

odpowiadają za ponad 30% wszystkich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w tym okresie. Sektorami, które dobrze przyciągają BIZ są również: sektor handlowy (6,53%), sektor telekomunikacyjny (5,5%), sektor motoryzacyjny (5,19%), sektor budownictwa infrastrukturalnego (4,96%), sektor budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury (3,72%), sektor farmaceutyczny (3,21%), sektor chemiczny (inny niż nawozy) (3,18%), sektor energii niekonwencjonalnej (3%), sektor energetyczny (2,7%). Wyżej wymienione sektory odpowiadają za niemal 70% wszystkich BIZ, które napłynęły na subkontynent w latach 2000-2025.

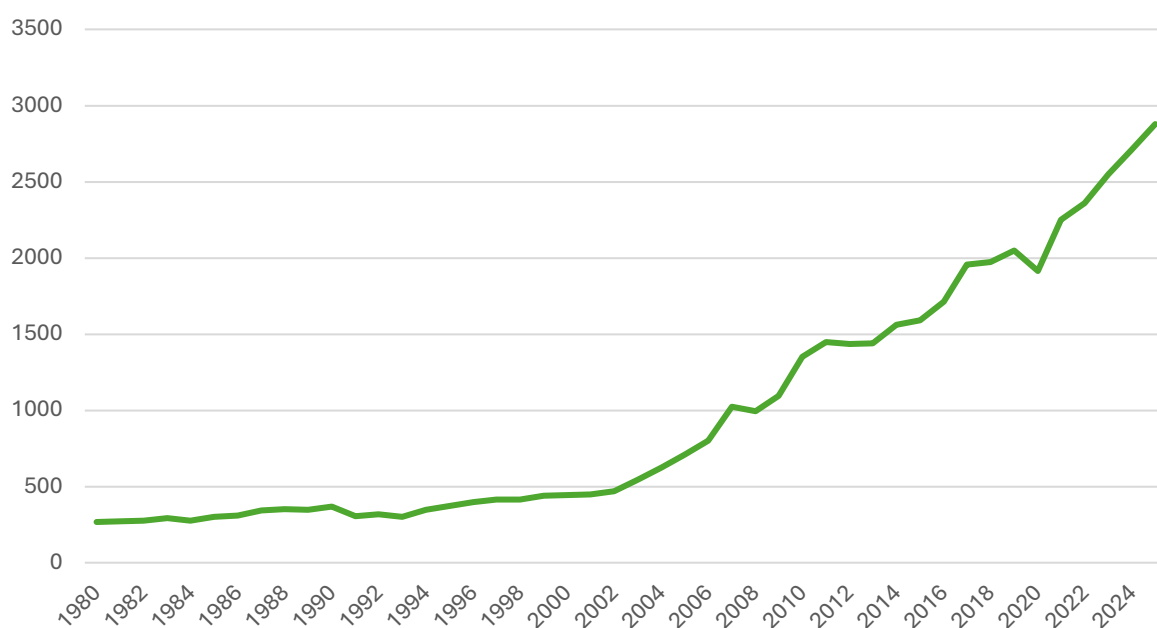
Rysunek 4. Skumulowane BIZ w Indiach, z podziałem na sektory, w latach 2000-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych DPIIT, <https://dpiit.gov.in/publications/fdi-statistics> (dostęp: 19.06.2025).

Atrakcyjność sektora usług oraz sektora oprogramowania i sprzętu komputerowego można tłumaczyć rozpowszechnieniem języka angielskiego wśród mieszkańców Indii. Dzięki czemu kraj ten jest w stanie konkurować na globalnych rynkach jako anglojęzyczny *hub*

usługowy. Niwelując bariery językowe kraj stał się atrakcyjnym miejscem dla międzynarodowych korporacji przy wyborze destynacji na *offshoring* usług.

Sektor handlowy, telekomunikacji i motoryzacyjny przyciągają bezpośrednie inwestycje zagraniczne wielkością populacji, która nie tylko zwiększa się z roku na rok, ale także dzięki reformom indyjskiego rządu stale się bogaci. PKB per capita w Indiach wzrosło z 442 USD w 2000 roku do ponad 2700 USD w 2024 roku³⁹. BIZ w sektory związane z budownictwem związane są z ogromnym zapotrzebowaniem kraju na infrastrukturę, zarówno transportową, przesyłową jak i mieszkaniową.

Rysunek 5. PKB per capita w Indiach (w USD)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IMF,

<https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/IND> (dostęp:19.06.2025)

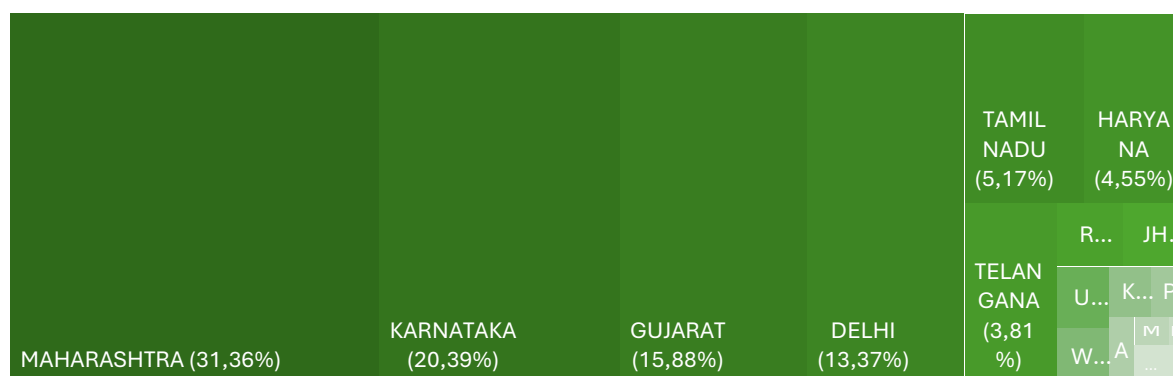
Zgromadzone i zaprezentowane dane potwierdzają hipotezę H_2 – istnieją sektory, które w wyraźnie większym stopniu przyciągają bezpośrednie inwestycje zagraniczne w porównaniu z innymi gałęziami indyjskiej gospodarki.

³⁹ *GDP per capita (current prices) – India, World Economic Outlook Database*, <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/IND/> (dostęp: 05.05.2025).

5. Główni beneficjenci bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Jak pokazała analiza skumulowanych napływów BIZ (Rysunek 6.) cztery stany – Maharashtra, Karnataka, Gujarat i Delhi odpowiadają łącznie za 81% wszystkich bezpośrednich inwestycji dokonanych na subkontynencie w latach 2000-2025. Jeśli dodać do nich Tamil Nadu i Haryana to można zauważyć, że w przeciągu 25 lat te sześć stanów skumulowały łącznie 90,72% wszystkich środków pochodzących z BIZ. Uzyskane wyniki jednoznacznie potwierdzają hipotezę H_3 mówiącą o tym, że niektóre stany Indii skuteczniej przyciągają BIZ.

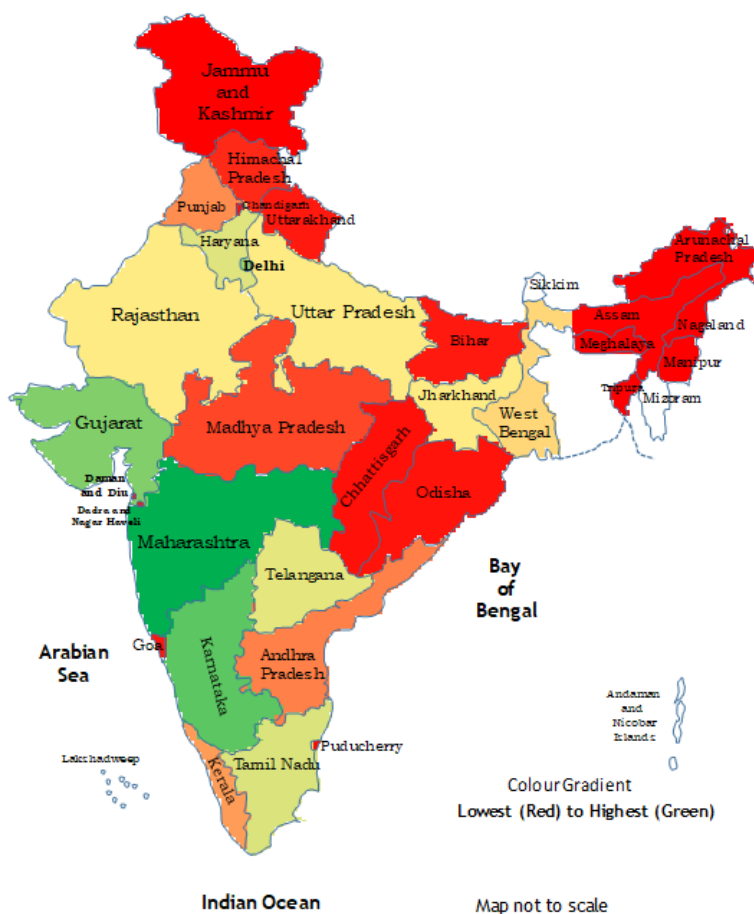
Rysunek 6. Procentowy rozkład bezpośrednich inwestycji zagranicznych w poszczególnych stanach Indii

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych DPIIT, <https://dpiit.gov.in/publications/fdi-statistics> (dostęp: 19.06.2025).

Jak pokazuje analiza geograficzna (Rysunek 7.) niemal 70% wszystkich BIZ została ulokowana w stanach znajdujących się na południowym zachodzie kraju. Z czego ponad 30% napłynęło do stanu Maharashtra, którego stolicą jest Bombaj. Z populacją na poziomie 127 mln osób, stan ten odpowiada za niespełna 1/5 całej gospodarki kraju, dysponuje on relatywnie dobrą infrastrukturą i polityką przyjazną dla inwestorów. Rząd tego stanu opracował stronę *Maharashtra Industry, Trade and Investment (MAITRI)*, w celu promocji inwestycji w stanie i ułatwiania partnerstw biznesowych dostarczając informacji oraz usług dla obecnych i perspektywicznych inwestorów⁴⁰. Usługi mają 59% udział w tworzeniu PKB stanu, produkcja 25% a wydobywanie 16%, przy czym na przestrzeni lat obecny jest trend wzrostowy usług w tworzeniu PKB⁴¹.

⁴⁰ <https://maitri.mahaonline.gov.in/Home/Abouts/> (dostęp 15.07.2025).

⁴¹ *Maharashtra State Presentation*, <https://www.ibef.org/states/maharashtra-presentation/> (dostęp: 05.05.2025).

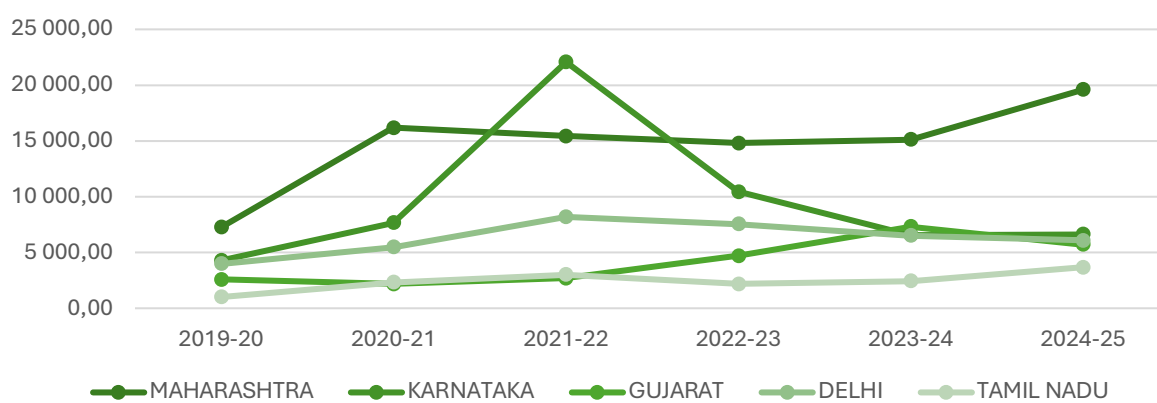
Rysunek 7. Rozkład skumulowanych BIZ w ujęciu geopolitycznym w latach 2000-2025

Źródło: Opracowane na podstawie danych DPIIT, <https://dpiit.gov.in/publications/fdi-statistics>, za pomocą szablonu udostępnionego przez indzara.com (dostęp: 19.06.2025). Legenda: Intensywność koloru w spektrum zielony-czerwony obrazuje skumulowaną wielkość BIZ w stanie. Im intensywniejszy zielony, tym więcej BIZ. Intensywny czerwony z kolei oznacza bardzo niewielkie BIZ dokonane w stanie.

Karnataka, położona na południe od Maharashtry, ze stolicą w Bengaluru i populacją wynoszącą 68,2 mln osób jest drugą najchętniej wybieraną destynacją w Indiach na przeprowadzenie BIZ. Ponad 20% wszystkich bezpośrednich inwestycji zagranicznych trafiło do tego stanu. Jest on uważany za *hub* IT w Indiach z 75% działem IT w działalności specjalnych stref ekonomicznych, posiada czwarty największy klaster technologiczny na świecie. Stan jest znany ze zdolności do przyciągania wykwalifikowanych pracowników oraz kształcenia dużej liczby doktorów, inżynierów i techników medycyny. Sektor usług stanowi w tym stanie ponad 66% gospodarki⁴².

⁴² *Karnataka State Report*, <https://www.ibef.org/states/karnataka/> (dostęp: 05.05.2025).

Gujarat, położony na północ od Maharashtry, z populacją równą 72,7 mln przyciągnął niemal 16% wszystkich BIZ dokonanych po 2000 roku. Stan znany jest z przemysłu tekstylnego. Gujarat jako pierwszy wprowadził system prywatyzacji portów morskich. Obecnie w stanie znajduje się 49 z 229 portów tego kraju. Oprócz tego w Gujaracie znajduje się dziewiętnaście lotnisk z czego jedno obsługuje loty międzynarodowe. Najistotniejszą gałęzią gospodarki jest przemysł, odpowiadający za niemal 43% PKB stanu. Usługi stanowią 37% PKB, a przemysł wydobywczy 20%. Przy czym zauważa się spadek znaczenia wydobycia na rzecz pozostałych dwóch sektorów w strukturze PKB⁴³.

Rysunek 8. Zmiany w BIZ w pięciu stanach z największymi inwestycjami w latach 2019-2025 (w milionach USD)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych DPIIT, <https://dpiit.gov.in/publications/fdi-statistics> (dostęp: 19.06.2025).

Delhi jest stanem-miastem położonym w północnych Indiach. Zamieszkałe przez ponad 33 mln osób jest jedną z największych aglomeracji na świecie. Jest istotnym polityczno-ekonomicznym *hub-em* dla kraju. Usługi odpowiadają za ponad 85% PKB tego stanu. 30% kapitału ludzkiego w Delhi jest wykwalifikowana do pracy w obszarach takich jak: inżynieria, medycyna, prawo, konsulting. Stan jest lokalizacją dla jednych z najbardziej prestiżowych instytucji takich jak: *Indian Institutes of Technology* (IITs), *Indian Institute of Foreign Trade* (IIFT), *Faculty of Management Studies* (FMS), *All India Institute of Medical Science* (AIIMS)⁴⁴.

⁴³ *Gujarat State Report*, <https://www.ibef.org/states/gujarat/> (dostęp: 05.05.2025).

⁴⁴ *Delhi State Report*, <https://www.ibef.org/states/delhi/> (dostęp: 05.05.2025).

Tabela 2. Wartości BIZ w pięciu stanach z największymi inwestycjami w latach 2019-2025 (w milionach USD)

	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	% 2019-25
MAHARASHTRA	7 263,00	16 170,00	15 439,00	14 806,39	15 115,54	19 588,92	31,00%
KARNATAKA	4 289,00	7 670,00	22 072,00	10 429,37	6 570,62	6 618,57	20,00%
GUJARAT	2 591,00	21 890,00	2 706,00	4 713,87	7 300,45	5 711,02	16,00%
DELHI	3 973,00	5 471,00	8 189,00	7 534,15	6 523,43	6 090,83	13,00%
TAMIL NADU	1 006,00	2 323,00	3 003,00	2 168,96	2 436,33	3 681,36	5,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych DPIIT, <https://dpiit.gov.in/publications/fdi-statistics> (dostęp: 19.06.2025).

Graficzne przedstawienie trendu napływu BIZ do pięciu największych beneficjentów w ostatnich pięciu latach (Rysunek 8.) pozwala zauważyć tendencję wzrostową w stanach Maharashtra, Gujarat i Tamil Nadu. W roku 2021-2022 Karnataka była główną destynacją dla BIZ, po czym wartości inwestycji spadły do wcześniejszych poziomów, a w 2024 roku znajdują się poniżej poziomu z 2020 roku. Dla stanu Delhi od 2021 roku występuje trend spadkowy napływu BIZ.

6. Wnioski z przeprowadzonych badań

Analiza struktury i dynamiki napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Indii prowadzi do kilku istotnych wniosków. W ciągu ostatniego dwudziestopięciolecia Indie przyciągają coraz więcej obcego kapitału, co znacząco przyczyniło się ich wzrostu gospodarczego. Skala i koncentracja inwestycji ujawniają jednak liczne dysproporcje o charakterze przestrzennym i sektorowym, które wymagają korekty na poziomie polityki publicznej. Na podstawie przeprowadzonych badań sformułowano następujące wnioski:

- Indie odnotowały wyraźny wzrost napływu inwestycji zagranicznych, osiągając w ostatnich latach wartość przekraczającą 80 mld USD rocznie, co potwierdza ich rosnącą atrakcyjność inwestycyjną;
- największymi źródłami BIZ pozostają Singapur, Mauritius i Stany Zjednoczone. W ostatnich latach w szczególności Singapur odpowiada za największy napływ inwestycji;
- największy napływ kapitału odnotowano w sektorze usług, technologii informatycznych i oprogramowania, przy znacznie mniejszym udziale przemysłu czy rolnictwa;

- występuje głębokie zróżnicowanie potencjału inwestycyjnego regionów, o czym świadczy to, że ponad 90% napływających BIZ skoncentrowało się w sześciu stanach: Maharashtra, Karnataka, Gujarat, Delhi, Tamil Nadu i Haryana;
- kluczowymi czynnikami wpływającymi na wybór lokalizacji były: jakość infrastruktury, dostępność wykwalifikowanej siły roboczej, lokalne programy wsparcia dla inwestorów oraz relatywna stabilność instytucjonalna.

Zakończenie

Artykuł miał na celu analizę źródeł pochodzenia kapitału, sektorowego i geograficznego rozmieszczenia inwestycji oraz wpływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych na wzrost gospodarczy w latach 2000-2025.

Indie w ciągu ostatnich 25 lat notują rosnący wzrost gospodarczy. Dochód na obywatela znacznie wzrósł, poprawiając jakość życia przeciętnego mieszkańca Indii i zwiększając jego siłę nabywczą.

Z analizy struktury napływów BIZ do Indii wynika, że obywatele i/lub podmioty zlokalizowane w Mauritiusie, Singapurze oraz w Stanach Zjednoczonych odpowiadają za większość BIZ w Indiach.

Dominującymi sektorami przyciągającymi najwięcej zagranicznych inwestorów okazały się sektor usług i sektor oprogramowania i sprzętu komputerowego odpowiadające za ponad jedną trzecią wszystkich BIZ na przestrzeni ostatnich 25 lat.

Z analizy napływu BIZ wynika, że nie wszystkie stany w Indiach korzystają równomiernie na napływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych z czterema stanami odpowiadającymi za lokowanie 80% wszystkich inwestycji po 2000 roku. Trzy z tych stanów zlokalizowane są w południowo zachodniej części subkontynentu.

Szybki wzrost gospodarczy Indii został w dużej mierze pobudzony przez bezpośrednie inwestycje zagraniczne, które umożliwiły szybszy transfer wiedzy i technologii do krajowej gospodarki. Nie wszystkie regiony subkontynentu skorzystały jednak w równym stopniu z tego rozwoju, co otwiera pole do dalszych badań nad atrakcyjnością inwestycyjną stanów, które do tej pory nie były brane pod uwagę jako potencjalne lokalizacje dla BIZ. Mowa tu o stanach zlokalizowanych na północy i wchodzie kraju.

Podsumowując, artykuł dostarcza informacji na temat wpływu BIZ na rozwój konkretnych sektorów oraz regionów Indii. Pokazuje w jaki sposób zagraniczni inwestorzy lokowali swoje środki na przestrzeni ostatnich 25 lat.

Bibliografia

Artykuły naukowe

1. Banik N., Kim M., *India-ASEAN Trade Relations: Examining the Trends and Identifying the Potential*, „Global Business Review”, 2020, vol. 25, issue 2.
2. Bayraktar N., *Foreign Direct Investment and Investment Climate*, „Procedia Economics and Finance”, 2013, vol. 5, no. 1.
3. Behera S.R., Dua P., Goldar B., *Foreign direct investment and technology spillover: Evidence across Indian manufacturing industries*, „The Singapore Economic Review”, 2012, vol. 57, no. 2.
4. Beri Y., *Role of Foreign Direct Investment (FDI) in the Development of Indian Economy*, „International Journal of Architecture, Engineering and Construction”, 2023, vol. 12, no. 3.
5. Bhattacharyay S., *Foreign Direct Investment in India Opportunities and Challenges*, „International Journal of Asian Business and Information Management”, 2018, vol. 9, issue 4.
6. Gaurav K., Bharti N., *Some Common Lessons from Uncommon FTAs*, „South Asia Economic Journal”, 2019, vol. 20, issue 1.
7. Ghosh D., *Foreign Direct Investment in India: An Analysis*, „International Journal of Humanities & Social Science Studies”, 2014, vol. 1, issue 2.
8. Hameedu M.S., *Foreign Direct Investment, the Indian scenario*, „International Journal of Scientific and Research Publications”, 2015, vol. 4, issue 2.
9. Katti V., Arora K., *US-China Trade War: Opportunities for India*, „Global Trade and Customs Journal”, 2020, vol.15, issue 1.
10. Khan M.I., Banerji A., *Study of Drivers, Impact, and Pattern of Foreign Direct Investment in India*, „The Journal of Developing Areas”, 2014, vol. 48, no. 4.
11. Kinda T., *On the Drivers of FDI and Portfolio Investment: A Simultaneous Equations Approach*, „International Economic Journal” 2012, vol. 26, no. 1.
12. Kumar V.S., *An Analysis of Foreign Direct Investment in India*, „Asian Basics and Applied Research Journal”, 2021, vol. 4, no. 2.
13. Shaji A.G., *Evaluating India's Economic Growth: Challenges and Opportunities on the Path to 5 Trillion Dollars*, „Partners Universal International Innovation Journal (PUIIJ)”, 2023, vol. 1, issue 6.
14. Shalini S., *The Role of Foreign Direct Investment (FDI) in India – An Overview*, „International Journal of Research and Analytical Reviews”, 2020, vol. 7, no. 1.

Rapory i analizy

1. *2023 Year End Review for Department for Promotion of Industry and Internal Trade*, <https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1990377/>.
2. *Consolidated FDI Policy*, DPIIT File No. 5(2), 2020.
3. *Delhi State Report*, <https://www.ibef.org/states/delhi/>.
4. *EU-India Free Trade Agreement, Investment Protection Agreement and Geographical Indications Agreement*, https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/india/eu-india-agreements_en/.
5. *Future Momentum: Technology's Role in India's Manufacturing Transformation*, <https://www.mycii.in/KmResourceApplication/80454.TechnologysRoleinIndiasManufacturingTransformation.pdf/>.

6. *Glossary: Foreign direct investment (FDI)*, [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Foreign_direct_investment_\(FDI\)/](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Foreign_direct_investment_(FDI)).
7. *Gujarat State Report*, <https://www.ibef.org/states/gujarat/>.
8. *Harmonized Classification of Commodities*, https://tradedat.commerce.gov.in/meidb/commoditywise_import/.
9. *India Country Commercial Guide*, <https://www.trade.gov/knowledge-product/exporting-india-market-overview/>.
10. *India Country Economic Memorandum: Becoming a High-Income Economy in a Generation*, <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099041725065526364/pdf/P507910-a6f50415-2a46-4c64-a254-299c4abc801d.pdf/>.
11. *India participates in 20th ASEAN India Economic Ministers' Meeting in Semarang, Indonesia*, <https://pib.gov.in/PressReleaseIframePage.aspx?PRID=1950902/>.
12. *India's Exports Reach Historic Heights*, <https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2098447/>.
13. *India's Opportunity to Become a Global Manufacturing Hub*, 2021, <https://www.weforum.org/press/2021/08/india-s-opportunity-to-become-a-globalmanufacturing-hub/>.
14. *India's turning point, An economic agenda to spur growth and jobs*: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/india/indias-turning-point-an-economic-agenda-to-spur-growth-and-jobs#/>.
15. *Karnataka State Report*, <https://www.ibef.org/states/karnataka/>.
16. *Maharashtra State Report*, <https://www.ibef.org/states/maharashtra/>.
17. *Methodological note: World Investment Report 2022*, https://unctad.org/system/files/official-document/wir2022_chMethodNote_en.pdf/.
18. *Types of investment (Access2Markets portal)*, <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/types-investment/>.

Źródła internetowe

1. *B-READY 2024 is now released!*, World Bank (2024), <https://www.worldbank.org/en/businessready>.
2. *FDI Statistics*, Department for Promotion of Industry and Internal Trade, <https://dpiit.gov.in/publications/fdi-statistics>.
3. *GDP per capita (current prices) – India*, *World Economic Outlook Database*, International Monetary Fund, <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/IND/>.
4. *Gross domestic product (GDP) of G20 countries in 2022, with a projection for 2027*, Statista (2024), <https://www.statista.com/statistics/722944/g20-country-gdp-levels/>.
5. *India GDP Growth Rate 1960–2024*, Macrotrends (2024), <https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/IND/india/gdp-growth-rate>.
6. *India: Historical Data*, OEC, <https://oec.world/en/profile/country/ind/>.
7. *Maharashtra Industry, Trade and Investment Facilitation*, <https://maitri.mahaonline.gov.in/Home/Abouts/>.
8. *Trade and Economic Relations*, Embassy of India Beijing, https://www.eoibeijing.gov.in/eoibeijing_pages/MjQ/.
9. *World Bank Group to Discontinue Doing Business Report*, World Bank Group (2021), <https://www.worldbank.org/en/news/statement/2021/09/16/world-bank-group-to-discontinue-doing-business-report>.